

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КИТАЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ГОНКОНГУ (КНР)

У статті розглянуто особливості професійної підготовки майбутніх філологів англійської мови в Китайському університеті Гонконгу (КНР). Визначено вимоги до вступу в університет, зміст навчання і практичної підготовки, розподіл модулів за семестрами. Запропоновано використання досвіду професійної підготовки філологів англійської мови в Китайському університеті Гонконгу (КНР) з метою вдосконалення підготовки зазначених фахівців у вищих навчальних закладах України.

Ключові слова: професійна підготовка, спеціалізація, модуль, практика, філолог англійської мови.

Глобалізаційні процеси розвитку сучасного суспільства зумовлюють не тільки поглиблення й розширення економічних відносин між державами, а й зближення освітніх систем різних країн. На етапі інтеграції України в європейський і світовий освітній простір особливої актуальності набуває вивчення досвіду зарубіжних університетів щодо підготовки фахівців різного профілю, зокрема філологів. Переважна більшість науковців, вивчаючи міжнародний досвід, концентрувалась на європейських і американських університетах. Досвід східних країн досліджувався значно менше, але він може бути дуже корисним, адже багато студентів китайського походження успішно навчаються в Америці та Європі.

Мета статті – розглянути особливості змісту професійної підготовки майбутніх філологів англійської мови в Китайському університеті Гонконгу (КНР).

Окремі питання професійної підготовки філологів англійської мови були предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців, а саме: особливості підготовки вчителів рідної та іноземної мов у Китаї (О. Шацька), проблеми та стратегії викладання англійської мови у великих класах у КНР (Чжичан Сюй (Zhichang Xu)), міжнародне порівняння програм підготовки викладачів (Лі Ци-Лун), порівняльне дослідження системи навчальних програм у педагогічних ВНЗ і структура системи навчальних програм у педагогічних ВНЗ Китаю (Пен Сяоху), оцінювання й вимірювання умінь усного англійського мовлення студентів коледжу (Сюй Ц. (Xu, Z.)) та ін.

Проте чимало важливих питань щодо підвищення ефективності професійної підготовки студентів спеціальності “Англійська мова” в університетах КНР, зокрема змісту навчання, залишаються недослідженими. При цьому важливо врахувати перехід до ступеневої системи підготовки фахівців. Тому доцільним є звернення до досвіду підготовки таких фахівців у вищих навчальних закладах КНР, зокрема за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Бакалавр”.

Розглянемо особливості організації та змісту навчального процесу в підготовці фахівців-філологів освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” на прикладі Китайського університету Гонконгу (КНР)

Навчальні програми факультету педагогіки за освітньо-кваліфікаційним рівнем “Бакалавр (Англійська мова) і бакалавр педагогіки (навчання англійської мови) спільна програма подвійного диплому” (Bachelor of Arts (English Studies) and Bachelor of Education (English Language Education) Co-terminal Double Degree Programme) поділяються на два напрями:

– чотирирічна повна програма бакалаврату (Four-year Full Time Undergraduate Programmes (HKALE));

– п’ятирічна повна програма бакалаврату (Five-year Full Time Undergraduate Programmes (HKDSE)).

Зміст чотирирічної повної програми бакалаврату розроблено відповідно до її цілей, якими є:

– задоволення потреб початкових і середніх шкіл шляхом навчання ефективних, предметно підготовлених вчителів англійської мови;

– зміцнення бази знань нових вчителів англійської мови як академічних, так і професійних, з тим щоб вони могли приймати обґрунтовані й аргументовані рішення та критично обмірковувати свою практику в класах і школах;

– формування у вчителів англійської мови розуміння їхньої ролі в школах і в суспільстві, їхні здібності щодо оцінювання відносин “дім-школа”, а також “школа-суспільство”;

– розвиток навичок володіння англійською мовою і професійну впевненість вчителів англійської мови як фахівців.

Слід зазначити, що ця програма відзначається деякими особливостями, які не властиві програмам підготовки бакалаврів-філологів у вітчизняних ВНЗ, а саме:

– вона є міжфакультетською програмою. Це означає, що при виборі навчальних дисциплін особливу увагу приділено поєднанню знань і компетентностей, які пропонуються різними кафедрами чи підрозділами університету. Так, вивчення дисципліни “Англійська мова та література” здійснюється через курси, запропоновані кафедрою англійської мови (Department of English), в той час як курси з англійської мови відповідно до визначеного мовного рівня (English language proficiency courses) пропонуються підрозділом викладачів англійської мови (English Language Teaching Unit). Методика навчання та програми навчання з педагогіки пропонуються на факультеті педагогіки;

– програма передбачає присудження двох освітніх ступенів, тобто випускники одночасно набувають двох ступенів бакалавра – з англійської мови та з педагогіки. Крім того, навчаючись за цією програмою студенти отримують дві спеціалізації: наукову та професійну;

– складовими зазначеної програми є закордонні навчальні стажування. Студенти мають можливість навчатися в закордонному університеті

близько двох місяців. Таким чином, програма сприяє подальшому підвищенню рівня володіння англійською мовою, збагаченню розуміння культури громадян англосовітних країн і розширенню досвіду в зарубіжній педагогічній практиці;

– передбачається набуття професійного досвіду. Протягом чотирьох років навчання плануються різні види навчальної діяльності, розроблені, щоб допомогти студентам розвивати навички викладання й отримати уявлення про соціокультурний контекст вчительської професії. Ці види навчальної діяльності варіюються від лабораторного типу до “польового”, більше наближаючись до останнього (рис. 1).

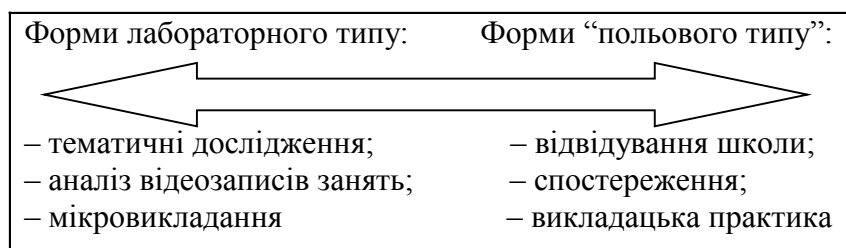

Рис. 1. Форми навчальної діяльності в Китайському університеті Гонконгу

Зазначимо, що, відповідно до структури навчального плану, студенти зобов’язані завершити засвоєння щонайменше 141 кредиту, в тому числі: 118 кредитів з дисциплін за спеціальністю; 17 кредитів з дисциплін, визначених університетом; 6 кредитів з дисциплін, визначених факультетом мовознавства. Детальніше розподіл дисциплін за кредитами висвітлено у табл. 1.

Таблиця 1

Розподіл дисциплін програми підготовки бакалаврів-філологів у Китайському університеті Гонконгу

Дисципліни	Кількість кредитів
<i>Англійська мова</i>	
Підвищення рівня англійської мови	12
Англійська мова та література	48
<i>Педагогіка</i>	
Методика навчання мови	28
Педагогічна практика	2
Позауніверситетський досвід	10
Педагогіка	18
Загальна педагогіка	15

Навчальні плани факультету, розподілені за роками від дати вступу студентів до університету, розміщуються на сайті. В довіднику для абітурієнта (Undergraduate Student Handbook) можна переглянути перелік навчальних предметів та вимоги щодо проходження тесту з них (кількість кре-

дитів) на конкретний навчальний рік. Для прикладу проаналізуємо програму спеціальності, вимоги для студентів щодо неї та перелік навчальних дисциплін за 2012–2013 навчальний рік. Отже, студентам потрібно завершити мінімум 118 кредитів, набравши їх з таких дисциплін:

I. Основний педагогічний компонент: (46 кредитів)

Практика викладання: 10 кредитів

Педагогіка: 18 кредитів

Обов'язкові дисципліни: 14 кредитів

Дисципліни за вибором: 4 кредити

II. Спеціалізація: (90 кредитів)

Предметні знання

Обов'язкові дисципліни: 30 кредитів

Дисципліни за вибором: 18 кредитів

Підвищення мовного рівня

Обов'язкові дисципліни: 9 кредитів

Дисципліни за вибором: 3 кредити

Методика викладання мови

Обов'язкові дисципліни: 24 кредити

Дисципліни за вибором: 4 кредити

Педагогічна практика 2 кредити

Всього: 118 кредитів

На додаток до вищезазначених основних кредитів, студенти повинні виконати такі вимоги університету: 2 кредити з фізичного виховання; 15 кредитів із загальної педагогіки; 6–9 кредитів з дисциплін факультету мовознавства. Обов'язковим є іспит з інформаційних технологій.

Таким чином, фактичні загальні вимоги програми становлять 135 кредитів. До предметних знань віднесені дисципліни, які поділяються на обов'язкові й факультативні.

Обов'язковими є такі: “Комунікація з англійської мови I”, “Вступ до лінгвістики англійської мови”, “Граматика англійської мови”, “Вступ до літератури”, “Вступ до всесвітньої літератури англійською мовою”, “Дитяча література”, “Від романтизму до модернізму”, “Англійська фонетика і фонологія”, “Англійська мова як друга іноземна”, “Лексикологія англійської мови”. На вивчення усіх обов'язкових дисциплін відводиться по 3 кредити.

До факультативних дисциплін належать: “Художня література двадцятого століття”, “Англійці світу та їхня культура”, “Соціолінгвістика: мова, культура і суспільство”, “Міжкультурна комунікація”, “Педагогічна граматика”, “Семантика і прагматика”, “Проблеми порівняльного літературознавства”, “Романтизм”, “Модернізм”, “Літературна стилістика”, “Основні концепти американської літератури”, “Основні концепти європейської літератури”, “Основні концепти світової літератури”, “Література і культура”, “Література і мистецтво”, “Література і релігія”, “Література і кіно”, “Гендер та література”, “Інша література англійською мовою”, “Творче письмо”, “Почерк життя між двома мовами”, “Читання і написання корот-

ких історій”, “Писання для інсценізації”, “Писання для екранізації”, “Література Гонконгу англійською мовою”, “Шекспір”, “Порівняльне мовознавство”, “Психолінгвістика”, “Дискурсивний аналіз”, “Історія англійської мови”, “Фонологія англійської мови”, “Дослідження граматики англійської мови для високого рівня”, “Основний(і) автор(и)”, “Особливі теми в літературі”, “Викладання і навчання англійської мови”, “Особливі теми в прикладній лінгвістиці”, “Проблеми сучасного мовознавства”, “Спілкування в класах другою іноземною мовою”, “Міжкультурні переходи: міжнародний досвід”. На вивчення усіх факультативних дисциплін також відводиться по 3 кредити.

Дисципліни з підвищення мовного рівня також розподіляються на обов’язкові предмети та факультативні. До обов’язкових належать: “Мовна поінформованість для вчителів 2: аудіювання та говоріння”, “Мовна поінформованість для вчителів 3: навчальне письмо”, “Мовна поінформованість для вчителів 4: читання і написання літературних текстів”. До факультативних віднесено: “Англійська мова через природу і навколишнє середовище”, “Англійська мова через новини”, “Англійська мова через кіно”, “Ефективна усна комунікація II”. Як і дисципліни попереднього циклу, так і дисципліни з підвищення мовного рівня пропонуються в обсязі 3 кредитів кожна.

Дисципліни з методики викладання мови розподіляються на обов’язкові, факультативні та педагогічний досвід.

До обов’язкових належать: “Теорія і методика викладання англійської мови”, “Методи викладання англійської мови I”, “Методи викладання англійської мови II”, “Методи викладання англійської мови III”, “Аналіз і оцінка мовлення”, “Плановий звіт з викладання англійської мови”, “Теорія і план навчальної програми викладання англійської мови”. Обсяг кожної із обов’язкових дисциплін становить 3 кредити.

До факультативних належать: “Розробка і адаптація матеріалів”, “Інформаційні і мультимедійні технології та викладання англійської мови”, “Сучасні питання у викладанні англійської мови”, “Викладання англійської мови через мову мистецтва”, “Вдосконалення видів діяльності для викладання англійської мови”, “Спеціальні теми у викладанні англійської мови”. Обсяг кожної із факультативних дисциплін становить 2 кредити.

До педагогічного досвіду (практика) належать модулі: “Педагогічний досвід I”, “Педагогічний досвід II”, кожний обсягом 1 кредит.

Позауніверситетський досвід є невід’ємною складовою навчальної програми бакалаврів з англійської мови. З першого року навчання здійснюється прикріплення студентів до шкіл, при цьому метою перших двох років є спостереження та експериментальне навчання протягом цих років, а протягом останніх двох років навчання студенти проходять педагогічну практику повного робочого дня. Викладаючи, вони мають можливість поєднати теорію і практику та отримати уявлення про професію вчителя на місці.

Висновки. Досвід професійної підготовки майбутніх філологів англійської мови в Китайському університеті Гонконгу (КНР) свідчить про ефективність організації їх навчання за системою “подвійного диплому”,

тобто одночасно за двома спеціальностями: філологічною та педагогічною. Отже, отримавши ступінь бакалавра, студенти стають фахівцями з англійської мови й педагогіки. На особливу увагу заслуговують зміст і організація практичного навчання: студенти перших двох років навчання проходять практику в школі, а третього й четвертого – викладацьку практику.

Перспективи подальших наукових досліджень можуть бути пов'язані з вивченням змісту дисципліни “Англійська мова” в інших університетах КНР та детальнішого дослідження питання проведення практик.

Список використаної літератури

1. 4-year Curriculum (HKALE Entrants) [Електронний ресурс] // Сайт Китайського університету Гонконгу. – Режим доступу: <http://www.fed.cuhk.edu.hk/~ede4343/hkale/index.htm>.
2. Changes in Enrollment and Assignment Policies [Electronic resource]. – Mode of access: http://china.youth.cn/education/education/200604/t20060426_317537.htm.
3. Xu Z. & Wang L. Discourse analysis on hybrid learning and teaching and the changing roles of teachers and students in Hong Kong. In F. L. Wang, J. Fong & R.C. Kwan (Eds.), Handbook of research on hybrid learning models: Advanced tools, technologies, and applications – Hershey, New York: Information Science Reference. – 2010. – P. 284–298.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2014.

Смолярчук Е. Ф. Особенности содержания подготовки филологов английского языка в китайском университете Гонконга (КНР)

В статье рассмотрены особенности профессиональной подготовки будущих филологов английского языка в Китайском университете Гонконга (КНР). Представлены требования к поступлению в университеты, содержание обучения и практической подготовки, распределение модулей по семестрам. Предложено использование опыта профессиональной подготовки филологов английского языка в Китайском университете Гонконга (КНР) с целью совершенствования обучения в высших учебных заведениях Украины.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, специализация, модуль, практика, филолог английского языка.

Smoliarchuk O. Features of Content of Training Philologists (English Language) at the Chinese University of Hong Kong (PRC)

The article describes the features of professional training of future English philologists at the Chinese University of Hong Kong. The requirements for admission to the universities, the content of teaching and practical training, the distribution of modules per semester are presented. The experience of professional training of bachelors with English language specialty at the Chinese University of Hong Kong shows the effectiveness of their training for the credit system and the potential implementation of a combination of two majors at the undergraduate. It is emphasized that special attention should be given to practical training (pedagogical experience 2 years at school and 2 years at the university). The use of the experience of training philologists of English at the Chinese University of Hong Kong with the aim of improving the training in higher educational institutions of Ukraine is proposed. The article indicates targets of four full undergraduate program and its features, provides a picture and a table of distribution of study subjects. Prospects for further research may be related to the study of certain subjects and content of practice.

Key words: professional training, specialization, module, practice, philologist of English.